

PREBIVALSTVO MESTA, KRAJEVNE SKUPNOSTI IN OBČINE
ŠKOFJA LOKA

Zvezni zavod za statistiko v Beogradu je aprila 1972 objavil podatke o prebivalstvu in gospodinjstvih, kakor so jih ugotovili s popisom 31. marca 1971. Upravi vsake občine je zavod poslal zvezek velikega formata s podrobnimi podatki o njenih naseljih. V tem zvezku lahko pogledamo, kolikšno je bilo ob tem popisu število prebivalstva, kako smo bili razvrščeni po starosti, spolu, narodnosti, izobrazbi, dejavnosti, koliko je bilo ta čas stanovanj, gospodinjstev, posesti — v mestu, v 19 naseljih, ki z mestom sestavljajo krajevno skupnost in v celotni občini.

K mestu so pri popisu šteli dele Loke, kjer so označene ulice, in ugotovili število prebivalstva na 4969 oseb, med temi 2376 ali 47,8 % moških in 2593 ali 52,2 % žensk. Tako pride na vsakih 11 prebivalcev mesta 12 prebivalk. Od štetja leta 1961, ko so v mestu našli 3429 prebivalcev, se je število povečalo za 1540, kar gre na račun novo zgrajenih delov in Starega dvora, ki je zdaj vključen v mesto kot Kidričeva cesta.

V območje mesta spadajo sedaj še Stara Loka s 1549, Puštal s 561, Vincarje z 200, Trata s 161 in Podpulferca s 50 prebivalci. S temi priključenimi kraji se je Škofja Loka povečala za 2521 ljudi in je torej ob popisu štela 7490 prebivalcev. Pri tem pa še nista všteta Frankovo in Hafnerjevo naselje, ki so ju šteli k Suhi. Suha je leta 1971 izkazala 1902 prebivalca, po letošnji evidenci matičnega urada občine Škofja Loka pa ima sama vas Suha le 215 ljudi, vse drugo pripada mestnemu območju (Frankovo in Hafnerjevo naselje ter Ljubljanska cesta). Od Suhe je torej treba prišteti okoli 1680 ljudi še v mestno območje, s čimer se število prebivalstva mesta z mestnim območjem dvigne na okoli 9170 oseb.

Za krajevno skupnost (v nadaljnjem besedilu KS) Škofja Loka, h kateri razen mesta štejejo še Binkelj s 125, Crngrob s 46, Hosta s 36, Križna gora z 78, Lipica s 36, Moškrin z 22, Ožbolt s 84, Papirnica z 68, Pevno s 53, Sv. Barbara z 69, Trnje z 79, Vešter s 179 in Virlog z 90 ljudmi, to je skupno 19 vasi, navaja ta seznam 10.357 prebivalcev, od tega 4960 moških in 5397 žensk. Razmerje med številom moških in žensk je enako kot v samem mestu — 47,8 % proti 52,2 %.

Celotna občina Škofja Loka je izkazala 30.848 prebivalcev, i. s. 14.756 moških in 16.092 žensk. Razmerje med številom moških in žensk ostane tudi za vso občino 47,8 % proti 52,2 % ali 11 prebivalcev na 12 prebivalk. Od prebivalstva celotne občine odpade tretjina na KS Škofja Loka, skoraj šestina na samo mesto Loka.

Po starosti je popis razdelil prebivalstvo takole: otrok do 4 let starosti je bilo v mestu 434 ali 8,8 %, mladine od 5 do 14 let 832 ali 16,8 %, od 15 do 24 let 914 ali 18,4 %, ljudi v zreli dobi od 25 do 49 let 1921 ali 38,7 %, starih od 50 do 59 let 347 ali 7 %, od 60 do 69 let 329 ali 6,6 %, nad 70 let pa 182 ali 3,7 %. Za KS Škofja Loka navajam za iste starostne stopnje le procente: 9,3, 16,7, 17,4, 38,4, 7,0, 7,1, in 4,1. Za vso občino pa 9,4, 17,6, 16,4, 34,3, 7,5, 8,8 in 6. Delež otrok in starih ljudi je torej v mestu manjši kot v KS Škofja Loka in občini, delež zrele mladine in odraslih v najboljših letih pa večji, kar je razumljivo, saj so se v mesto doselili iz vasi predvsem mladi in zreli delovni ljudje.

Pogled na del avtobusne postaje v Škofji Loki s cerkvijo sv. Jakoba v ozadju in s plastiko »Jurij in Agata« akad. kiparja Toneta Logondra v ospredju (Foto Fr. Planina)

Od rojstva živi v mestu Škofji Loki 2342 ali 47,6 % prebivalcev, iz drugih krajev loške občine je doseljenih 920 ali 18,6 %, iz drugih slovenskih občin 1335 ali 27,1 %, iz drugih republik Jugoslavije pa 332 ali 6,7 % prebivalcev. Od doseljenecv v mesto jih je 1105 ali 42,8 % prišlo iz vasi, 854 ali 33,1 % iz mest, 623 ali 24,1 % pa iz mešanih krajev, to je iz naselij, kjer je že znaten del nekmečkega prebivalstva.

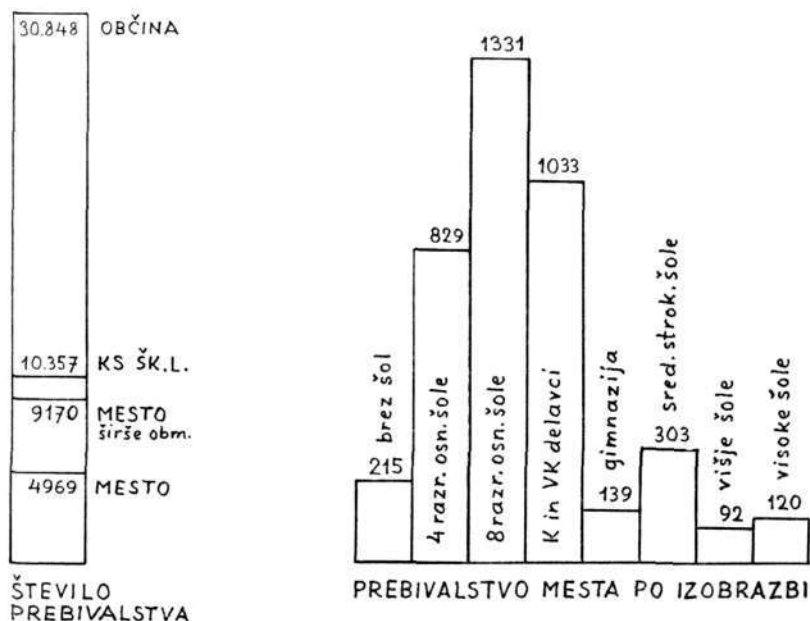
Do leta 1940 se je v mesto priselilo 298 oseb ali 11,4 %, v vojnih letih 1940—1945 je prišlo le 119 oseb ali 4,5 %, po osvoboditvi pa 2203 ali 89,1 % ljudi. Mesto se je torej glede prebivalstva po vojni temeljito prenovilo.

V KS Škofja Loka živi od rojstva v kraju 5136 ljudi ali 50 % prebivalstva. Od doseljene polovice jih je prišlo v naselja KS 2106 iz drugih naselij loške

občine, to je 40,8 %, 2551 ljudi ali 49,3 % se je doselilo iz drugih občin Slovenije, 511 ljudi ali 9,9 % pa iz drugih republik Jugoslavije. Od doseljencev jih je 46,4 % iz vasi, 30 % iz mest in 23,6 % iz mešanih naselij. Pred vojno se jih je priselilo v kraje KS Škofja Loka 624 ali 11,9 %, med samo vojno 185 ali 3,4 %, po osvoboditvi pa 4493 ali 84,7 %, največ v letih 1953—1965.

V celotni občini živi od rojstva v kraju 18.139 ali 58,8 % prebivalcev, 12.709 ali 41,2 % je doseljenih iz drugih krajev. Od doseljencev je 58,4 % iz loške občine, 36 % iz drugih občin Slovenije in 5,6 % iz drugih republik Jugoslavije. 58,2 % jih je prišlo iz vasi, 20,5 % iz mest in 21,3 % iz mešanih naselij; 16,7 % se jih je v kraj sedanjega bivanja doselilo pred vojno, 3,8 % med vojno, 79,5 % po osvoboditvi. Prebivalstvo se je torej ne le v mestu, temveč tudi v vaseh po vojni močno premešalo.

Po narodnosti je v mestu 4552 ali 91,6 % Slovencev, 8,4 % pa jih je pri popisu navedlo drugo narodnost ali se narodnostno niso opredelili. Največ je bilo Hrvatov (159), Srbov (95), muslimanov (31) in Črnogorcev (17). Malenkostno so bili zastopani Albanci (8), Makedonci (7), Rusi (6), Romuni (5), Čehi, Madžari, Rusini (po 3) in Nemci (2). V KS Škofja Loka je razmerje Slovencev in drugih 95,6 % in 4,4 %, v celotni občini pa 93,7 % in 6,3 %. Ta slika se iz leta v leto precej spreminja.

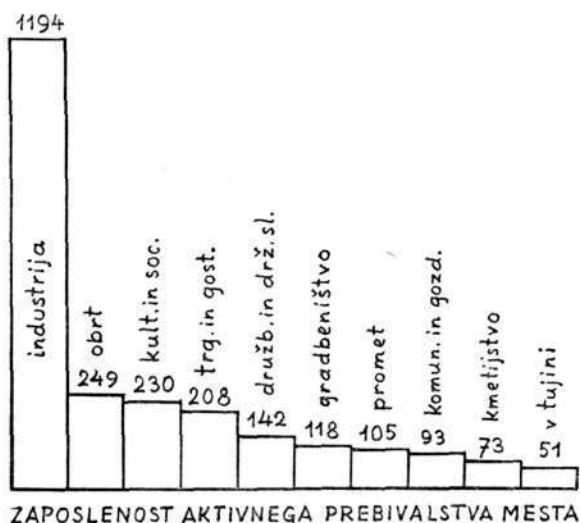

Za pregled o izobrazbi so vzeli v poštev le osebe, ki so bile stare 10 let in več. V samem mestu je bilo toliko starih 4070. Od teh je bilo brez šol 215 oseb ali 5,3 %, 4 razrede osnovne šole je imelo 829 oseb ali 20,3 % končano osemletko 1331 ali 32,7 %, kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev je bilo 1033 ali 25,4 %, gimnazijo je končalo 139 ali 3,4 %, srednjo strokovno šolo 303 ali 7,4 %, višjo šolo 92 ali 2,3 %, visoko šolo 120 ali 3 %, neznanih je bilo 8 ali 0,2 %.

Za KS Škofja Loka so procenti po istih kategorijah: 6,1, 22,0, 33,7, 24,3, 2,8, 6,5, 1,8, 2,5 in 0,3. Popisanih je bilo 8423 oseb. Manj šolanih je več, bolj šolanih pa manj. Še večja je ta razlika, ko vzamemo v poštev celotno občino. Od 25.017 popisanih oseb so bili ustrezni procenti: 8,9, 25,3, 38,4 (večji), 19,0, 1,5, 4,3, 0,9, 1,2, 0,5 (manjši).

Nepismenih, starih 10 let ali več, je mesto izkazalo 10, KS Škofja Loka 55, vsa občina pa 284. Velik del nepismenih je bilo starih nad 65 let, od mladih do 35 let jih je bilo v mestu 5, v KS 11, v občini 40.

Aktivnega prebivalstva izkazuje mesto 2463 oseb ali 49,6 %; prebivalcev z osebnimi dohodki, to je upokojencev, invalidov, podpirancev in tistih, ki imajo dohodke od imetja, je 589 ali 11,8 %, vzdrževanih pa 1917 ali 38,6 %. Skoraj isti odstotek pokaže KS: 49,5, 11,9, 38,6. V vsej občini pa je odstotek aktivnih nekoliko manjši — 46,3, večji pa je odstotek oseb z osebnim dohodkom — 12,2 in vzdrževanih — 41,5.

Od aktivnih prebivalcev v mestu je 1194 oseb ali 48,4 % zaposlenih v industriji, 249 ali 10,1 % v obrti, 230 ali 9,4 % v kulturni in socialni dejavnosti, 208 ali 8,5 % v trgovini in gostinstvu, 142 ali 5,8 % v družbeni in državni službi, 118 ali 4,8 % v gradbeništvu, 105 ali 4,3 % v prometu in le 73 ali 3 % v kmetijstvu. Ostanek odpade na zaposlene v stanovanjski in komunalni ter gozdarski dejavnosti, 51 aktivnih ali 2 % jih je na delu v tujini.

Od 5130 aktivnih prebivalcev v KS Škofja Loka, kamor je spet šteto tudi mesto, je zaposlenih v kmetijstvu nekoliko več — 318 oseb ali 6,2 %, nekoliko večji je tudi odstotek zaposlenih v gradbeništvu — 5,3 %, v prometu — 4,7 % in za malenkost celo v industriji — 48,5 %; v vseh drugih dejavnostih pa je manjši. V tujini je zaposlenih 108 oseb ali 2,1 %.

Nekoliko bolj se spremeni slika za celotno občino, kjer je bilo aktivnega prebivalstva 14.269 ali 46,3 %. Večji je odstotek zaposlenih samo v kmetijstvu (16,1) in gozdarstvu (0,8), povsod drugod pa manjši, posebno v kulturni in socialni dejavnosti (5,6 %), trgovini in gostinstvu (5,8 %) ter v družbenih in

državnih organizacijah (2,1 %). Seveda je v odstotkih občine upoštevano tudi mesto z urbanizirano okolico v KS Škofja Loka.

Po spolu je razmerje med zaposlenimi moškimi in ženskami v mestu 52 : 48, v KS 53,4 : 46,6, v občini 54,9 : 45,1. Iz tega je razvidno, da je v mestu zaposlenih razmeroma več žensk kot v vaseh.

Od aktivnih prebivalcev je v loški občini 11.467 ali 80,4 % delavcev, 1722 ljudi ali 12,1 % je samostojnih podjetnikov brez najetih delavcev, 546 ljudi ali 3,9 % je delavcev, ki so člani družine, 82 oseb ali 0,5 % je delodajalcev, 372 oseb ali 2,6 % je na začasnem delu v tujini.

Od delavcev v občini je zaposlenih 59,1 % v industriji, 9,1 % v obrti, 6,9 % v kulturnih in socialnih dejavnostih, 6,8 % v trgovini in gostinstvu, 5,9 % v gradbeništvu, 4,1 % v prometu, 2,4 % v družbenih in državnih organizacijah, le 2,2 % v kmetijstvu, 1 % v stanovanjski in komunalni službi ter 0,8 % v gozdarstvu. 95 % delavstva dela v družbenem sektorju. Od samostojnih delovnih oseb jih je 87 % v kmetijstvu in 9 % v obrti. Delavcev, ki so člani družine, je skoraj 98 % v kmetijstvu. Med maloštevilnimi delodajalci je 51 oseb ali 62 % obrtnikov, 14 ali 17 % v trgovini in gostinstvu ter 13 ali 16 % v kmetijstvu.

Od prebivalstva, ki ima dohodek od kmetijstva, je v mestu 73 oseb ali 52,1 % aktivnih, 67 oseb ali 47,9 % pa vzdrževanih. Na območju KS Škofja

Vodnjak z delom obnovljenega pročelja Kašmanove hiše na Mestnem trgu. (Foto Fr. Planina)

Deli obnovljenega pročelja Kocelitove hiše na Mestnem trgu. (Foto Fr. Planina)

Loka in celotne občine je aktivnih razmeroma manj (50,7 oz. 48,9 %), vzdrževanih pa več (49,3 oz. 51,1 %).

Od kmečkega prebivalstva je v mestu 68 % takih, ki žive na neznatni zemljiški posesti do 0,10 ha, in le 7,8 % tistih, ki imajo posesti 10 ha in več. V območju KS Škofja Loka sta ti dve kategoriji kmečkega prebivalstva izenačeni (po 37,8 %), na območju vse občine pa je odvisnih od posesti do 0,10 ha le 9 %, nekoliko nad 70 % pa jih živi na posesti 10 ha in več.

Gospodinjstev je v mestu 1640. Največ (23,6 %) je samskih, 23 % je takih s 4 člani, 21 % s 3, 16,4 % z 2 članoma, 9,2 % s 5 člani. Šestčlanskih gospodinjstev je 69 ali 4,3 %, sedemčlanskih 24 ali 1,5 % in veččlanskih 17 ali 1 %. V KS Škofja Loka je razmeroma največ štiričlanskih (25,2 %), najmanj osem ali veččlanskih gospodinjstev. Podobno razmerje velja za vso občino, kjer je štiričlanskih gospodinjstev 22,2 %, samskih 17,8 %, csem ali veččlanskih pa 3 %. Povprečno pridejo v mestu po 3 osebe na gospodinjstvo, v KS Škofja Loka po 3,2 osebe ali 16 ljudi na 5 gospodinjstev, v občini pa po 3,5 oseb ali 7 ljudi na 2 gospodinjstvi.

V tujini ima člane 44 ali 2,7 % gospodinjstev v mestu, 92 ali 2,8 % gospodinjstev v krajih loške KS in 320 ali 3,6 % v celotni občini.

V mestu je nad 86 % gospodinjstev brez zemljiške posesti, 9,2 % s posestjo do 1 ha in le 0,4 % s posestjo nad 10 ha. V krajih KS Škofja Loka so ustrezni deleži 75, 15,7 in 2,3 %, v občini pa 49, 21,6 in 13 %.

Večina gospodinjstev ima glavni dohodek od nekmetijske dejavnosti. V mestu je takih gospodinjstev 1569 ali 95,7 %, v KS Škofja Loka 2989 ali 92,1 %, v občini 7140 ali 80,9 %. Ustrezno temu je v mestu gospodinjstev z dohodki od kmetijstva 1,1 %, od mešane dejavnosti pa 3,2 %. V krajih loške KS je po dohodku kmetijskih gospodinjstev 2,2 %, mešanih 5,7 %, v celotni občini pa prvih 6,2 %, drugih 12,9 %.

Stanovanj je bilo ob popisu v mestu 1401, razen teh še 13 zasilnih v neprimernih prostorih in 2 v poslovnih prostorih. Največ je dvosobnih (486 ali 34,5 %, v Ljubljani pod 30 %), nato trisobnih (349 ali 24,8 %), enosobnih (21,9 %), štirisobnih (13 %) in posebnih sob brez kuhinje in kopalnice (5,8 %, v občini Ljubljana-Center blizu 10 %). Povprečna površina stanovanja v mestu je 57 m² (Ljubljana-Center 59,2 m²), na gospodinjstvo pride 51 m², na osebo 16 m² (Ljubljana-Center 19,9 m², kar je najvišje povprečje v Sloveniji). Največ je starih stanovanj. Do leta 1918 jih je bilo zgrajenih 37,1 %, med temi verjetno veliko v hišah, ki izvirajo še iz časov izza potresa leta 1511 in so torej stare okoli 450 let (Ljubljana-Center ima sorazmerno več starih stanovanj — pred 1918 sezidanih 46,2 %). Sorazmerno veliko površine na stanovalca je kakor v Ljubljani tudi v Loki pripisati nefunkcionalnosti starih stanovanj, ki pa imajo hkrati precej nizek standard opremljenosti. Od konca prve do konca druge svetovne vojne je bilo zgrajenih 10 %, nato do 1960. leta 23,5 %, od tedaj do 1971. leta pa 29,4 %. V družbeni lasti so 603 stanovanja ali 42,7 % (Ljubljana-Center 68,5 %), ki jim pripada le 34,8 % skupne stanovanjske površine. V družbenih stanovanjih biva 41,7 %, v zasebnih 58,3 % prebivalcev. Družbena stanovanja so torej razmeroma manjša in dobro zasedena.

V naseljih KS Škofja Loka z mestom vred je 2816 stanovanj, v njih biva 10.244 oseb, razen tega še 63 oseb v 37 zasilnih in 8 oseb v 3 poslovnih prostorih. Tudi na tem območju prevladujejo dvosobna (35,2 %) in trisobna (25,8 %) stanovanja. Stanovanja so povprečno nekoliko večja kot v samem mestu, na

stanovanje pride 61,3 m², na gospodinjstvo 55,9 m² in na osebo 17 m². Največ stanovanj je zgrajenih od leta 1960 naprej (35,3 %), sorazmerno manj je starih (30,6 % zgrajenih do 1918). Manj jih je v družbeni lasti (32,2 %).

V vsej občini je 7749 stanovanj, v njih stanuje 30.778 ljudi. V 76 zasilnih stanovanjih je ob popisu živelo 163 ljudi, v 16 poslovnih prostorih pa 50 ljudi. Statistika je izkazala še 90 opuščenih, 45 nenaseljenih in 172 stanovanj za rekreacijo. Tudi za vso občino velja, da je največ dvosobnih stanovanj (31,3 %), nekoliko manj trisobnih (26,7 %). Sorazmerno velik odstotek pride na štirisobna stanovanja v občini (25,4 %), manj pa na enosobna (14 %) in posebne sobe (2,5 %). Za vso občino so izkazana še večja stanovanja kot v mestu in na območju loške KS: na stanovanje odpade povprečno 70,2 m², na gospodinjstvo 64 m² in na osebo 18 m². Razmeroma malo je na območju občine družbenih stanovanj (15,8 %); ta zavzemajo le 11,1 % celotne stanovanjske površine in jih uporablja 14,3 % prebivalstva.

V mestu pride eno stanovanje na 3,5 stanovalca ali dve stanovanji na 7 oseb, v občini pa eno stanovanje na 2,5 stanovalca ali dve stanovanji na 5 oseb.

Najbolje so seveda opremljena stanovanja v mestu. Tu ima 90 % stanovanj elektriko in vodovod, 10 % le elektriko, 63 % kopalnico. Na območju celotne občine premore elektriko in vodovod 86 %, le elektriko 13 %, kopalnico 49,6 %, brez inštalacij je 1 % stanovanj.

Poglejmo še, kako so stanovanja naseljena!

V mestu je 1273 ali 91 % takih stanovanj, ki pripadajo samo enemu gospodinjstvu, 7,5 % jih je z dvema, 1,5 % s tremi gospodinjstvi. Udobno naseljenih je 768 ali 54,9 % stanovanj, od teh je 33,2 % takih, kjer pride na stanovalca

Hrbtni pogled na poslovno zgradbo turistične agencije in na hotel »Transturist«. (Foto Fr. Planina)

nad 20 m², 21,7 % pa takih, kjer pripada posamezniku povprečno 15,1 do 20 m². V 368 stanovanjih (26,1 %) pripada posamezniku od 10,1 do 15 m², v 222 stanovanjih (16 %) od 6,1 do 10 m² in v 42 stanovanjih (3 %) samo 6 m² ali manj.

V celotni občini je 6991 stanovanj z enim, 638 ali 8,3 z dvema in 104 stanovanja ali 1,3 % s tremi gospodinjstvi. Udobno naseljenih je tu razmeroma več kot v mestu (4783 ali 61,9 %); od teh je 39,5 % takih, kjer pride na osebo povprečno nad 20 m², 22,4 % pa takih, kjer posamezniku pripada 15,1 do 20 m². Stanovanj s površino od 10,1 do 15 m² na osebo je prav tako 26,1 % kakor v mestu, gosteje naseljenih pa razmeroma manj — 10,1 % s 6,1 do 10 m² in 1,94 % s 6 m² ali manj na osebo.

Od 172 stanovanj za rekreacijo v občini jih je 64 zgrajenih po letu 1960, 23 od osvoboditve do 1960, samo 6 od konca prve do konca druge svetovne vojne in 51 pred prvo svetovno vojno.

— — —

Vsi navedeni podatki veljajo za čas popisa leta 1971 in so se od tedaj razmere gotovo že nekoliko spremenile, vendar odstotna razmerja še veljajo in nam kažejo upoštevanja vredno številčno stanje prebivalstva našega mesta, krajevne skupnosti Škofja Loka in celotne škofjeloške občine.

LITERATURA

Rezultati za stanovništvo i domačinstva po naseljima — Opština Škofja Loka. Savezni zavod za statistiku, Beograd aprila 1972.

Résumé

LES HABITANTS DE LA VILLE, DE LA COMMUNAUTÉ LOCALE ET DE LA COMMUNE DE ŠKOFJA LOKA

D'après les résultats du recensement du 31 mars 1971, les données présentes sur le nombre des habitants sont calculées en pourcentage pour faciliter la comparaison. Elles concernent la ville elle-même, 19 villages, formant avec la ville la communauté locale de Škofja Loka, et toute la commune de Škofja Loka. On y trouve le nombre des habitants dénombrés, la proportion entre les hommes et les femmes; les habitants selon les groupes d'âge; le nombre de ceux qui vivent dans leur lieu natal dès leur naissance, le nombre des habitants immigrés (de la même commune, des autres communes de la Slovénie, des autres républiques de la Yougoslavie, des villages, des villes, des bourgs, des immigrés avant 1940, pendant la lutte pour la libération, après la libération); des habitants selon leur nationalité; selon leur éducation (sans écoles, avec quatre classes de l'école élémentaire, avec l'école élémentaire terminée, des ouvriers qualifiés, avec le lycée, l'école professionnelle, l'école supérieure, la haute école); des habitants actifs, avec des revenus (des retraités, des invalides, ceux qui sont scutenus par l'assistance sociales), ceux qui sont maintenus; des habitants qui travaillent dans l'industrie, dans l'artisanat, dans les services culturels et sociaux, dans le commerce et dans l'industrie hôtelière, dans les services publics et d'État, dans l'industrie de construction, dans le trafic, l'agriculture, dans la culture des forêts, dans les services communaux, des ouvriers temporairement employés à l'étranger; des ouvriers indépendants travaillant pour leur propre compte, sans aides, des ouvriers aidés par les membres de leur famille, des employeurs; la population rurale; des ménages (d'après le nombre des membres, la propriété foncière, des revenus des activités rurales, mixtes ou autres); des appartements (d'après le nombre des chambres, le nombre de personnes qui y habitent, l'âge des édifices, leur équipement en ce qui concerne les conduites d'eau, l'électricité, les salles de bain, les espaces destinés à la récréation).